Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iaşi
Fascicula: **Asistență Socială, Sociologie, Psihologie**
ISSN: 2248-1060 | e-ISSN: 2601-8209
Covered in EconPapers, Ideas RePEc, CEEOL, ICI Master Journal List - INDEX COPERNICUS, CrossRef, CrossCheck, Google Scholar, WorldCat, KVK, SOCIONET

2023, Issue 29, pages: 47-54 | doi: https://doi.org/10.18662/upasw/29/66

Professional Supervision in Transport Psychology – A Two-Way Commitment

Constantin BERE[1]

[1] Lecturer – "Petre Andrei" University, Iasi. Member of the Commission of Work, Transport and Services Psychology - Romanian College of Psychologists, Romania

Abstract: *Supervision is a training method in which novices are most of the time focused on client service. Unlike previous internships that are centred mainly on knowledge acquisition, supervision in Transport Psychology aims to develop a series of knowledge and skills which can be directly applied to ongoing work with clients. In addition, supervision aims to develop the critical spirit, as well as the capacity for professional and personal self-evaluation.*

Keywords: *supervision, authority, internships, assesment, self-evaluation, interpersonal relations.*

How to cite: Bere, C. (2023). Professional Supervision in Transport Psychology – A Two-Way Commitment. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași, Fascicula: Asistență Socială, Socilogie, Psihologie, 29*, 47-54.
https://doi.org/10.18662/upasw/29/66

În Psihologia transporturilor, supervizarea este o componentă esențială în pregătirea pentru practica profesională a psihologului, un pas cheie între debut şi autonomie în activitate. Pentru activitatea de supervizare supervizorul va trebui să realizeze inițial:

- evaluarea nevoilor supervizatului;
- identificarea obiectivelor de învăţare;
- un program de supervizare care să acopere sistematic: lecturi, abilităţi de dezvoltat, tehnici, metode şi strategii de evaluare, frecvența şi ritmul reuniunilor, numărul de ore de supervizare, configurări ale întâlnirilor - individuale/de grup, responsabilităţi ale părţilor, nivelul de pregătire şi de participare aşteptat, etc.
- program/calendar pentru *eventuala* ajustare a stagiului de supervizare în funcție de evoluția supervizatului şi a nevoilor sale emergente.

Conținutul programului de supervizare

Activitatea de supervizare în Psihologia transporturilor este evident legată de evaluarea inițială şi de observaţiile continue ale supervizorului. Modul principal de învăţare în timpul supervizării este experiențial şi se concentrează pe contactul direct cu clienții. În consecinţă, conținutul programului de supervizare va varia în funcție de cunoştințele şi abilităţile debutantului ca şi de nivelul lui de autonomie.

În cadrul programului de supervizare:

- vor fi aprofundate modelele teoretice curente, specifice activităţii de evaluare psihologică în transporturi;
- vor fi prezentate/utilizate tehnicile cunoscute de evaluare şi intervenție;
- se vor parcurge şi alte activităţi de formare aplicată (ex. consultarea altor colegi cu experienţă sau furnizori de servicii în Psihologia transporturilor, cursuri de formare continuă, workshopuri, echipe de cercetare etc.).

Având ca obiectiv în mod constant creşterea calităţii actelor profesionale efectuate de supervizat, supervizorul va urmări dezvoltarea, aplicarea şi integrarea competențelor profesionale specifice definite în Psihologia transporturilor: competențe de evaluare, de intervenție/consiliere specifică, de cercetare-dezvoltare, administrativ-financiare.

Competențe specifice

Competențe de evaluare - demersul de cunoaştere (prin mijloace de investigare specifice) a configurației factorilor psihologici implicați în

activitatea de conducere a vehiculelor şi stabilirea profilului aptitudinal individual, în scopul identificării cazurilor care prezintă riscuri pentru propria persoană sau pentru ceilalţi participanţi la trafic

Utilizarea instrumentelor de evaluare psihologică observaţie/anamneză/interviu/teste adecvate scopului pentru care se face evaluarea.

Formularea unui diagnostic psihologic pe baza rezultatelor şi formularea de avize/recomandări.

Cunoştinţe:

- legislaţia specifică în vigoare;
- principiile şi procedurile de efectuare a evaluării psihologice în transporturi;
- criterii ştiinţifice în utilizarea instrumentelor de evaluare în transporturi;
- metode şi tehnici de evaluare şi asistenţă psihologică avizate de către Comitetul director al Colegiului Psihologilor din România;
- ghidul de bune practici din domeniu.

Abilităţi:

- selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării;
- configurarea fişei de evaluare psihologică;
- colectarea şi analiza riguroasă a informaţiilor, ţinând seama de factorii de influenţă relevanţi;
- coroborarea şi interpretarea datelor test/nontest obţinute în urma evaluării;
- formularea unui diagnostic psihologic şi a eventualelor recomandări de intervenţie specifică;
- feedback oral şi/sau scris;
- procedee de realizare e evidenţelor/arhivare.

Competenţe de intervenţie/consiliere specifică securităţii traficului orientarea clientului spre un algoritm de intervenţii orientate în sensul minimizării comportamentului periculos in trafic.

Planificarea intervenţiilor - elaborarea unui plan pertinent pentru atingerea obiectivelor propuse prin serviciul solicitat: autocunoaştere în vederea minimizării dificultăţilor în parcurgerea programului de formare, a determinării modalităţilor de compensare a eventualelor aspecte deficitare

din profilul aptitudinal, elemente de conduită preventivă/defensivă, instruire privind percepţia şi asumarea riscului, a controlului comportamental perceput şi controlului emoţional, intervenţii orientate spre schimbarea intenţiilor comportamentale.

Evaluarea serviciului propus - evaluarea serviciului în ceea ce priveşte utilitatea, satisfacţia clientului, costurile, ţinând seama de contextul intervenţiei solicitate.

Cunoştinţe:

- noţiuni de bază în consiliere/principii şi proceduri de realizare a consilierii;
- predictori ai conducerii periculoase (personalitate, atitudini, norme subiective, stilul de viaţă);
- elemente de psihologia riscului;
- mecanismele de adaptare la situaţiile stresante.

Abilităţi:

- desfăşoară intervenţii cu impact pentru cultura de securitate în trafic;
- aplică strategii adecvate pentru reglarea comportamentului deficitar în conducere;
- colaborează cu colegi si alţi profesionişti în contextul intervenţiei.

Competenţe de cercetare-dezvoltare - înţelegerea şi utilizarea informată a rezultatelor unei cercetări pentru îmbunătăţirea practicii profesionale.

Participarea la reţele de cercetare, colectarea/prelucrarea de date în conformitate cu exigenţele impuse de coordonatori.

Cunoştinţe:

- metode de analiză preliminară a datelor
- norme etice în cercetare

Abilităţi:

- utilizează surse documentare adecvate;
- aplică riguros metodele de analiză cantitativă;
- utilizează instrumente statistice pentru analiza şi interpretarea datelor.

Competenţe de gestiune administrativă şi financiară - gestionarea serviciilor prestate ţinând seama de aspectele financiare, de personal, portofoliu de clienţi.

Marketing: marketingul serviciilor din portofoliu, contactarea şi recrutarea clienţilor, oferte profesionale.

Facturare şi contabilitate: gestiunea financiară şi contabilitate primară.

Managementul administrativ al clientului: înregistrarea dosarului client, utilizarea instrumentelor de birou, arhivarea.

Cunoştinţe necesare:

- birotică (tratament text, programe calcul tabelar, platforme comunicare on-line);
- normativele şi drepturile autorităţilor administrative;
- contabilitate primară.

Exemple de activităţi concrete de supervizare care apelează la competenţe specifice în Psihologia transporturilor*:*

- observaţie internă în timpul livrării serviciului;
- analiza şi validarea observaţiilor făcute;
- lectură şi corectare note, referinţe culese;
- discutarea instrumentelor de evaluare utilizate;
- corecţia materialului psihometric cantitativ şi calitativ;
- interpretarea rezultatelor, diagnosticul cazurilor;
- formularea avizelor/rapoartelor etc.

Simultan cu astfel de activităţi, supervizorul va avea în vedere apelul susţinut la alte două competenţe esenţiale în activitatea de supervizare:

Competente privind relaţiile interpersonale

Calitatea relaţiilor interpersonale constituie un factor determinant pentru eficacitatea rezultatelor în toate domeniile de practică ale psihologiei. Aşadar, şi în Psihologia transporturilor, supervizorul trebuie să stabilească şi să menţină o alianţă constructivă de lucru cu supervizatul, ca şi cu toţi ceilalţi parteneri din reţelele sale profesionale.

Cunoştinţe

privind relaţiile de putere, alianţele de lucru, micro si macro-mediul activităţii supervizatului, trebuie dublate de o bună autocunoaştere a propriilor resurse şi valori.

Abilităţi

precum conectare/ascultare/comunicare cu celalalt, exprimarea empatică şi respectuoasă, construirea încrederii, analiza interacţiunilor problematice şi menţinerea unor bune relaţii profesionale într-un context administrativ, sunt de maximă importanţă.

Supervizorul va avea ca obiectiv permanent dezvoltarea unor caracteristici specifice persoanelor supervizate: *cursant activ, deschis spre supervizare, bine pregătit, organizat, capabil să utilizeze în mod eficient timpul, conştient de limitele sale.*

Competente etice şi deontologice

Supervizorul trebuie să stabilească relaţii profesionale cu supervizatul în conformitate cu standardele etice în vigoare. Pentru aceasta trebuie sa fie în posesia cunoştinţelor esenţiale pentru reflecţia etică, prin aprofundarea obligaţiilor şi standardelor profesionale care stau la baza practicii în Psihologia transporturilor. Trebuie, de asemenea, să stăpânească principiile eticii şi principalele elemente ale codului deontologic în vigoare, să le aplice situaţiilor problematice care pot apărea în cadrul stagiului de supervizare pe care-l coordonează. Nu în ultimul rând, supervizorul trebuie să fie in posesia datelor relevante pentru cadrele juridice şi socio-economice care structurează funcţionarea sistemului în care supervizaţii săi îşi oferă serviciile.

Cunoştinţe

precum valori şi principii etice, codul deontologic, orientările şi liniile directoare aplicabile în Psihologia transporturilor, date privind cadre juridice/socio-economice ale sistemului în care supervizatii îşi oferă serviciile, trebuie secondate de

Abilităţi

ca identificarea proactivă a problemelor etice potenţiale, luarea deciziilor etice/rezolvarea dilemelor etice, integrarea în practică a preocupărilor etice.

Desfăşurarea şi durata programului de supervizare

Supervizarea este o activitate privilegiată care vizează integrarea competenţelor profesionale, a teoriei şi a cercetării. Prin cunoştinţele, abilităţile şi profilul său, supervizorul este un model al acestei integrări pentru supervizaţi.

- Supervizarea presupune în primul rând contactul direct, faţă în faţă, între supervizor şi supervizat. În mod excepţional, pot intra

în discuţie şi şedinţe de supervizare de la distanţă, în timp real, prin intermediul comunicării care permite un contact vizual şi/sau verbal. Astfel de şedinţe vor fi axate îndeosebi pe activităţi care nu necesită neapărat prezenţa supervizorului: păstrarea evidenţei, scrierea de rapoarte, pregătirea evaluării, elemente de psihometrie, discuţii de caz.

- Supervizarea se poate desfăşura *individual şi în grup*. Proporţia între cele două modalităţi trebuie să respecte în linii mari raportul 75/25. Supervizarea calificată *în grup*, va presupune maxim patru participanţi şi va sprijini creşterea expunerii la diverse tipuri de cazuri.
- Durata programului de supervizare este de cel puţin 12 luni cu un cuantum de opt ore lunar.

Evaluarea stagiului de supervizare

Supervizorul trebuie să se asigure că criteriile minime pentru formarea practică sunt satisfăcute, iar pentru aceasta trebuie să procedeze la evaluarea continuă pentru a monitoriza progresul supervizatului. Fiind permanent şi nu episodic, acest demers de evaluare se va reflecta în înţelegerea a ceea ce supervizatul a asimilat ca abilitate deja integrată.

Pentru că supervizarea este o activitate regulată şi susţinută, supervizorul nu urmareşte doar ceea ce supervizatul ştie, ci şi ceea ce poate face cu ceea ce ştie, un proces care implică nu doar cunoştinţe şi abilităţi, ci şi valori şi atitudini. Aceasta va permite în timp şi o creştere progresivă a complexităţii problemelor la care supervizatul este expus (exemplu: de la evaluare pentru catg. B, la categorii superioare).

Formatul de evaluare continuă trebuie:

- să reflecte scopul şi obiectivele programului de supervizare;
- să permită evaluarea explicită a performanţei şi a progresului supervizatului în raport cu scopul şi obiectivele specifice;
- să evidenţieze experienţa cumulată a supervizatului;

Responsabilităţile supervizorului

Ca principală responsabilitate, supervizorul trebuie să definească obiectivele stagiului de supervizare, care să fie în concordanţă cu obiectivele de învăţare şi, de asemenea, să poată surprinde eficacitatea stagiului de supervizare. Pentru aceasta supervizorul va trebui:

- să formuleze un plan de supervizare în care va descrie obiectivele generale şi etapele de parcurs;

- să monitorizeze supervizatul pentru a asigura progresul în raport cu obiectivele specificate;
- să adapteze programul de supervizare în funcţie de evolutia supervizatului;
- să documenteze conţinutul fiecărei întâlniri de supervizare şi să păstreze o evidenţă a acestora;
- să prezinte un raport de evaluare la sfârşitul perioadei de supervizare;

În cazul în care, la finalul perioadei contractuale, performanţa supervizatului nu îndeplineşte standardele aşteptate:

- supervizatul va fi informat că performanţa sa este inferioară standardului;
- de comun acord se va stabili o perioadă rezonabilă de timp pentru sprijin profesional suplimentar;
- se va proceda la excluderea supervizatului din programul de supervizare dacă performanţa rămâne nesatisfăcătoare.

În caz de dezacord profesional supervizor/supervizat, prin înţelegere comună se va consulta comisia de specialitate.

References

Evans, L. (1991). *Traffic Safety and the Driver*. New York: Van Nostrand Reinhold.

G. Semin & K. Fiedler, (1996). *Applied Social Psychology*

Groeger, J. A. (2000). *Understanding driving*. Psychology Press, UK.

Hohn M. (2001), *Teoretic şi aplicativ în psihologia circulaţiei rutiere*, Editura Universităţii de Vest.

Mucchielli, R., 1991, *L'examen psychotechnique*, Paris, E.S.F.

Norma privind supervizarea profesională în psihologie, adoptată prin Hotărârea Consiliului Colegiului Psihologilor din România nr. 4 din data de 13.03.2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 268 din data de 9 aprilie 2019, cu modificările şi completările ulterioare

Rothengatter, T., & Huguenin, R. D. (2004). *Traffic & Transport Psychology. Theory and Application*. Elsevier.

Sümer, N. (2003). *Personality and Behavioral predictors of traffic accidents*: Testing contextual mediated model. Accident Analysis and Prevention.